

Innehåll

1	Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning	4
2	Översikt av strategisammanhanget.....	4
2.1	Förändringar i strategisammanhanget.....	4
2.2	Sveriges roll i strategisammanhanget	6
2.3	Synergier med andra svenska strategier och aktörer	6
3	Resultatredovisning.....	8
3.1	Sidas bidrag till förändring på strateginivå.....	8
3.2	Stödområde 1: Förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer	12
3.2.1	Mål 1.1: Stärkt förvaltning av naturresurser och ekosystemtjänster	12
3.2.2	Mål 1.2: Förbättrad kapacitet hos offentliga institutioner och andra aktörer på nationell och lokal nivå att bidra till miljömässig hållbarhet, ökad motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer samt minskad klimatpåverkan..	13
3.2.3	Mål 1.3: Ökad produktion av och förbättrad tillgång till förnybar energi.....	14
3.3	Stödområde 2: Stärkt demokrati och jämställdhet samt ökad respekt för mänskliga rättigheter.....	14
3.3.1	Mål 2.1 Ökad rättssäkerhet	14
3.3.2	Mål 2.2 Stärkt demokratiskt ansvarsutkrävande och transparens på lokal nivå	15
3.3.4	Mål 2.4 Ökad respekt för och tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter	17
3.4	Förbättrade möjligheter och verktyg för fattiga människor att kunna förbättra sina levnadsvillkor.	18
3.4.1	Mål 3.1: Förbättrade förutsättningar till produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor, i synnerhet för kvinnor och ungdomar	18
3.4.2	Mål 3.2: En hållbar livsmedelsförsörjning med särskilt fokus på ett motståndskraftigt lantbruk	19
3.4.3	Mål 3.3: Förbättrat affärsklimat för hållbar och inkluderande näringsverksamhet och stärkande av institutioner	20
3.4.4	Mål 3.4: Förbättrad tillgång till social trygghet för människor som lever i fattigdom	21
4	Implikationer.....	22

Om strategirapporten – syfte och upplägg

Strategirapportens syfte är att rapportera Sidas strategigenomförande till regeringen. Strategirapporten tjänar som underlag till vårsamråden med Utrikesdepartementet (UD) samt till Regeringskansliets (RK) resultatrapportering. Sida är avsändare och UD är målgrupp för och mottagare av strategirapporten.

Vid sidan av strategirapporten redovisar Sida sin verksamhet till regeringen genom årsredovisningen. Strategirapporten går djupare och redogör för strategigenomförandet per strategimål för varje strategi och drar även framåtblickande slutsatser.

Strategirapporten är utformad i enlighet med regeringens riktlinjer för strategier. Strategirapporten ska redovisa, analysera och bedöma resultaten av strategigenomförandet i förhållande till angivna strategimål¹ samt redogöra för implikationer för det fortsatta strategigenomförandet. Vid behov ska rapporten redovisa förändringar i förutsättningarna för genomförandet. Det finns tre typer av strategirapporter: Strategirapport år 1, årlig strategirapport och fördjupad strategirapport.

1. **Strategirapport år 1** skrivs för strategiperiodens första år efter genomförd operationalisering. Rapporten sammanfattar slutsatser och redovisar resultat från genomförandet av föregående strategi (i de fall det finns en tidigare strategi). Denna strategirapport redogör även för den förändringsteori som ligger till grund för Sidas stöd inom strategin, centrala överväganden samt hur verksamheten ska genomföras och följas upp under strategiperioden.
2. **Den årliga strategirapporten** skrivs för de år då varken en fördjupad översyn eller operationalisering genomförts.
3. **Den fördjupade strategirapporten** skrivs näst sista året av strategin efter att en fördjupad översyn genomförts. Rapporten redogör för slutsatserna från den fördjupade översyn av strategigenomförandet som sker en gång per strategi. Den fördjupade strategirapporten ska sammanfatta genomförandet av hela strategin hittills² (bl.a. analys av resultat per strategimål) samt ge tydliga rekommendationer inför kommande strategiperiod. Den fördjupade strategirapporten utgör Sidas huvudtillfälle att lämna rekommendationer till regeringens anvisningar inför ny strategi.

Strategirapporten är en lägesuppdatering av strategigenomförandet och bedömer resultat sedan den senaste strategirapporten. Strategirapporten bygger på det underlag som finns tillgängligt vid tillfället för strategirapportens framtagande (t.ex. rapportering, reserapporter, studier, utvärderingar, analyser och anteckningar från partnermöten).

Kapitel 1 sammanfattar Sidas bedömning av strategigenomförandet per strategimål. **Kapitel 2** ger en översikt av strategisammanhanget och beskriver den kontext (tematisk/geografisk) i vilken strategin genomförs. **Kapitel 3** redovisar resultat från strategigenomförandet. **Kapitel 4** redogör för eventuella implikationer för det fortsatta strategigenomförandet som Sida vill lyfta till UD.

¹ I de tidigare resultatstrategierna används begreppet *resultat*. Denna rapport använder genomgående begreppet *strategimål* i linje med nya riktlinjer för strategier. I resultatstrategierna är resultaten klustrade kring *resultatområden*. Denna rapport använder dock genomgående begreppet *stödområde*.

² Dvs. från strategins början fram till 15/3.

Trafikljusbedömningar

Trafikljusen är ett signalsystem som sammanfattar och motiverar Sidas nulägesbedömning av strategigenomförandet. Olika aspekter av strategigenomförandet bedöms i strategirapporten för att ge en bild av trender i utvecklingen och relevansen av verksamheten. Bedömningen består av ett färgsatt trafikljus samt en motivering.

Trafikljus för utvecklingstrend

Grön: Utvecklingen går framåt	Gul: Utvecklingen har ingen tydlig riktning	Röd: Utvecklingen går bakåt
I förhållande till strategimål/strategi går utvecklingen i kontexten framåt.	I förhållande till strategimål/strategi har utvecklingen i kontexten ingen tydlig riktning.	I förhållande till strategimål/strategi går utvecklingen i kontexten bakåt.

Strategin och dess strategimål anger vad Sidas arbete ska bidra till under en angiven strategiperiod och utgör den huvudsakliga styrningen i strategigenomförandet. Trafikljusbedömning för utvecklingstrend används för att få en snabb uppfattning om utvecklingstrender i de kontexter och tematiska områden där Sida är aktiv.

Sidas insatser och aktiviteter kan vara med och påverka utvecklingstrender inom de områden där vi är aktiva, men trender handlar om större, komplexa och långsiktiga förändringar på nationell, regional och/eller global nivå, där ett stort antal faktorer utanför Sidas kontroll inverkar på utvecklingen i kontexten. Effekten av Sidas arbete bedöms alltså inte i detta trafikljus.

Trafikljus för portföljens relevans

Grön: Portföljen är relevant	Gul: Portföljen är delvis relevant	Röd: Portföljen är inte relevant
Portföljen svarar upp mot behoven i kontexten, strategins mål samt uppnår resultat enligt insatsernas mål.	Portföljen svarar delvis upp mot behoven i kontexten, strategins mål samt uppnår resultat för en större del av insatsernas mål.	Portföljen svarar inte upp mot behoven i kontexten, strategins mål och/eller uppnår inte resultat enligt insatsernas mål.

Sida utvecklar och anpassar löpande strategiportföljerna för att upprätthålla en relevant och väl avvägd portfölj. Sida anpassar portföljen genom att förhålla sig till utvecklingsutmaningar i respektive kontext, aktuell styrning samt genom att säkerställa att insatser och aktiviteter bidrar eller förväntas bidra till resultat. Trafikljusbedömningen beaktar och utgår från dessa tre aspekter.

1 Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning

1 Miljö, klimat och motståndskraft

1.1 Stärkt förvaltning av naturresurser och ekosystem

1.2 Förbättrad kapacitet hos offentliga institutioner

1.3 Ökad produktion och tillgång till förnybar energi

Utveckling

Relevans

2 Demokrati, jämställdhet och mänskliga rättigheter

2.1 Ökad rättssäkerhet

2.2 Demokratiskt ansvarsutkrävande och transparens

2.3 Stärkt kapacitet i det civila samhället

2.4 Sexuell och reproduktiv hälsa

3 Sysselsättning, affärsklimat och social trygghet

3.1 Produktiv sysselsättning och arbetsvillkor

3.2 Livsmedelsförsörjning, fokus motståndskraftigt lantbruk

3.3 Affärsklimat, näringsverksamhet och institutioner

3.4 Sociala trygghetssystem

2 Översikt av strategisammanhanget

Totalt strategibelopp:
1780 MSEK

Utbetalat belopp hittills:
1479,8 MSEK

Antal insatser 2021
49

2.1 Förändringar i strategisammanhanget

Jämfört med strategirapporteringen för 2018-2020³ som kretsade kring PM Abiy Ahmeds ambitiösa reformprogram i riktning mot demokratisk övergång, främjande av ekonomiska reformer och en grön ekonomi, har år 2021 präglats av mer negativa trender gällande mänskliga rättigheter, ökad utsatthet, ökat våld mot civilbefolkningen, inte minst sexuellt- och könsbaserat våld, och en drastisk ökning av antalet internflyktingar och människor i behov av humanitärt stöd. Detta är till stor del effekter av det krig som startade i november 2020 i Tigrayregionen i norra Etiopien samtidigt som andra kriser och konflikter pågår i landet. Kriget har medfört viktiga anpassningar inom biståndet

³ För perioden 2020-2021.

med bland annat ökat stöd till MR-bevakning, ökat humanitärt stöd samt insatser för överlevare av sexuellt- och könsbaserat våld. Kontrasterna har också varit påfallande under denna period, då det i juni hölls val som genomfördes mer fredligt än förväntat samt med en omfattande valbevakning från civilsamhället, samtidigt som utrymmet för oppositionen var begränsat och den senare fick mycket begränsat mandat som resultat av valet som var fredligt, öppet och mer transparent än förväntat.⁴ Det undantagstillstånd som utlystes i början av november 2021 och som fortfarande är i kraft⁵ har fått konsekvenser på rättssäkerheten i landet, med en rad inskränkningar på mänskliga fri- och rättigheter och internationell humanitär rätt, samtidigt som det demokratiska utrymmet har krympt. Kriget har präglats av massflykt och utbrett våld, särskilt ökat sexuellt och könsbaserat våld mot flickor och kvinnor, samt orsakat extrem matbrist och akut undernäring som resultat. Kriget har hämmat den ekonomiska utvecklingen och försvårat de ekonomiska reformerna, med stigande inflation och ökad arbetslöshet, och därmed ökat fattigdomen, samtidigt som landet även konfronteras med andra utmaningar som torka, översvämningar, gräshoppsinvasion och covid-19-pandemin. Kriget beräknas ha kostat tusentals civila människors liv, inklusive minst 24 humanitära arbetare vilket även gör det till det farligaste landet i världen för hjälparbetare, och minst 100 000 soldaters liv.⁶

Etiopien har under 2021 upplevt en kraftig ökning av humanitära kriser. Den väpnade konflikten i norra Etiopien har både orsakat ökade humanitära behov i Tigray och de närliggande Amhara och Afar regionerna, men även ökade konflikter i andra regioner till följd av det säkerhetsvakuum som skapats när federala och regionala styrkor omplacerats till norra regionerna. Enligt den Humanitära Behovsanalysen (HNO) 2022 är nästan 29,7 miljoner människor i behov av humanitärt stöd i landet, varav 5,8 miljoner av dessa är internflyktingar.⁷ Minst 400,000 människor befinner sig i svältliknande förhållanden i Tigrayregionen. Majoriteten av både de i behov av humanitärt stöd, och internflyktingar, befinner sig i regionerna Oromia, Amhara, Tigray, Somali, SNNPR,⁸ och Afar.⁹ Etiopien har dessutom tredje högsta antal externflyktingar i Afrika med fler än 820 000 flyktingar och asylsökande främst från Sydsudan, Somalia, Sudan och Eritrea.¹⁰

Den bilaterala strategin för Etiopien (2016-2020) förlängdes för 2021 och senare för 2022.

Förändringarna i strategisammanhanget är till övervägande del relaterade till kriget i norra Etiopien, där biståndet inte i lika stor utsträckning nått de krigsdrabbade regionerna Tigray, Amhara och Afar. Resultatområdena "ökad rättssäkerhet" liksom "produktiv sysselsättning och arbetsvillkor" har växlat om till rött ljus, jämfört med gult förra året. "Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter" präglas som förra året av en röd trend. Även om utvecklingstrenden i landet under det gångna året har varit negativ vilket har komplicerat genomförandet av strategin, har biståndet ändå kalibrerats på ett till övervägande del relevant sätt.

⁴ Valet senarelades flera gånger, och när val väl hölls den 21 juni var det i 80% av valkretsarna. Kompletterande val hölls den 30 september i vissa valkretsar (Harari, Somali och SNNP), där val sköts upp pga konflikt. Inget val hölls i Tigray. Före valet stämplade Etiopiens regering TPLF som en terroristorganisation.

⁵ Uppdatering XXIX om utvecklingen i Etiopien, 14 januari 2022. Undantagstillståndet är formellt fortfarande i kraft, men enligt uppgift ska parlamentet häva undantagstillståndet, men det är osäkert när det kommer att ske.

⁶ Hittills i år har över 100 civila dödats i flygbombningar i det krigshärjade Tigray. Uppgifterna att 100 000 soldater dödats kommer från Esbjörnssons artikel i DN 10 jan.

⁷ Humanitära Behovsanalysen - Humanitarian Needs Overview (HNO) 2022

⁸ Southern Nations, Nationalities and Peoples' region

⁹ I denna nedstigande ordning

¹⁰ [UNHCR Ethiopia Fact Sheet, December 2021 - Ethiopia | ReliefWeb](#)

2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget

Tabell 1. Givarkontext

Biståndets (totala) andel av statsbudgeten utgör: 20 %	Strategins andel av det totala biståndet utgör 6 %.
Givargemensam samarbetsstrategi 200X - 20XX undertecknat av [XX] givare N/A	EU samarbetsprogram för 2021-2027 med en prel. Budget av EUR 1,055 miljoner är ännu inte godkänd pga konflikten.
De fem största givarna (organisationer och/eller länder) är: USAID, WFP, EU, UK, UNICEF	Sverige är den 12 största givaren. Av EU MS är Sverige den 5:e största givaren.
EU-delegerat samarbete: N/A	

Sverige är en medelstor givare där det bilaterala utvecklingsstödet år 2021 uppgick till 253 MSEK och därtill har resiliensmedel om 100 MSEK tillkommit från Sveriges regionala strategi för Afrika söder om Sahara, och som kanaliseras via bilaterala insatser, forskningsmedel om 57 MSEK, samt humanitärt stöd om 293 MSEK. Biståndets andel av Etiopiens statsbudget är 20 % och där Sveriges andel av det totala biståndet uppgår till 6 procent. De flesta utvecklingspartner finns på plats i Etiopien, och Kina, Saudiarabien och Turkiet står för de största direktinvesteringarna (DFI).¹¹ De stora lån- och bidragsgivarna som Sverige även stödjer är EU, Världsbanken, Afrikanska Utvecklingsbanken, UNICEF och WFP. I mellangruppen av givare finns även, Norge, Danmark, Italien, Irland, Nederländerna, Tyskland och Frankrike. Mindre givare är Österrike, Schweiz, Tjeckien och Israel.

Av det totala svenska bilaterala stödet till Etiopien kanaliseras 54,8 procent via multilaterala partner, 29,5 procent via civilsamhället, 5,7 procent genom universitet, och 4 procent via svenska myndigheter, där kategorin myndigheter består av projekt med SMHI och FOJO/Linnéuniversitetet, och resterande 6% via privata sektorn. Inga svenska medel utgår direkt till etiopiska myndigheter. Största partner är UNDP, UNICEF, SNV Netherlands, UNFPA, UN Women, WFP, IBRD och Farm Africa.

Ambassaden har nära kontakt med svenska företag i Etiopien och bredare samarbeten finns mellan bistånd, politisk dialog och främjande. Genom ett integrerat arbete med Team Sweden samverkar näringslivsaktörer och myndigheter inom områden där Sverige har komparativa fördelar exempelvis inom MR, miljö och jämställdhet. Pågående samarbeten inom bredare relationer rör bland annat anständiga arbetsvillkor, sysselsättning och yrkesutbildning i samverkan med bland annat ILO, Volvo och H&M. Gällande myndighetssamarbete finns samverkan med svenska Folkhälsomyndigheten, SMHI och svenska företag på hälsoområdet, samt via Kulturrådet och Konstnärsnämnden. Dessa samarbeten inkluderar svenska resursbasen och har potential att generera kapacitetsutveckling och finansiering utöver biståndet via privata sektorn samt bidra till målsättningar såsom yttrandefrihet, arbetstillfällen, pluralism, fredsbyggande, och god hälsa.¹²

2.3 Synergier med andra svenska strategier och aktörer

Det finns ett 10-tal olika svenska strategier varigenom verksamhet bedrivs i Etiopien. Flera FN-organ genomför större program i Etiopien, och en stor del av det svenska kärnstödet till FN-organens

¹¹ Se <https://www.state.gov/reports/2021-investment-climate-statements/ethiopia/>; se även http://www.xinhuanet.com/english/2020-01/29/c_138741928.htm.

¹² D-post: ADDI/2021-10-05/1422

reguljära program skapar därmed synergier. UNICEF, UN WOMEN, UNEP och UNDP erhåller både kärnstöd och multi-bi-stöd för verksamhet i Etiopien. Framförallt synergier mellan globala och regionala strategier samt den humanitära strategin har fortsatt stärkts under året. Strategin för Sveriges regionala utvecklingssamarbete med Afrika söder om Sahara (2016-2021) har fyra sektorer: miljö, klimat och biodiversitet; demokrati, jämställdhet och mänskliga rättigheter; handel, sysselsättning, migration; samt mänsklig säkerhet, varav flera insatser är relevanta för Etiopien. En av dessa är den så kallade resiliens-satsningen för Afrikas horn (2018-2021) med ett stöd på 462 MSEK till Etiopien som därmed bidrar till starka synergier inom resiliens på regional och bilateral nivå. Det ger ökade möjligheter för större genomslag inom sociala skyddsnät samt miljö och klimat

Inom demokrati, jämställdhet och mänskliga rättigheter går stöd bland annat till utveckling av regionala instrument via den regionala strategin och gemensam politik för demokrati och mänskliga rättigheter och för att skydda barn i konflikt. Sverige i samarbete med andra givare har varit en stark röst för att främja respekten för demokratiska värderingar i valen som hölls i juni, via valarbetsgruppen som Sverige och Storbritannien skrivit under perioden 2019-2021. Samtidigt har Sverige varit aktiv i frågan om humanitärt tillträde, skydd av civila och stärkt jämställdhet, till följd av ökad utsatthet inklusive sexuellt och könsbaserat våld. Sverige har också varit ordförande tillsammans med Storbritannien i den givargemensamma arbetsgruppen för privatsektor utveckling samt ordförande i arbetsgruppen för institutionsutveckling.

Synergien mellan bilaterala strategin och Sidas humanitära strategi har stärkts ytterligare genom nära samarbete mellan enheterna för gemensam behovsanalys och informationsdelning, samt för att stärka kopplingen mellan nexus humanitärt-utveckling-fred. Gemensamma analyser är nödvändiga för att identifiera underliggande orsaker till utsatthet och sårbarhet och för att arbeta mot långsiktig utveckling i områden som är återkommande beroende av humanitärt bistånd. Samarbete har vidare skett i en vidareutveckling av stödet till UNICEF om sociala skyddsnät, där extra stöd från bilaterala strategin riktades specifikt till stöd av internflyktingar och därmed ger ett bra exempel på humanitärt – utvecklings nexus.

I det regionala stödet till handel, sysselsättning och migration, inkluderas ett särskilt stöd för återvändande av migranter till Etiopien.

Globala och regionala civilsamhällsorganisationer, svenska och utländska institut och universitet som är verksamma i Etiopien får stöd från olika globala strategier, samt genom forskningsstrategin och den bilaterala strategin. Ett sådant exempel är samarbetet med Addis Ababa Universitetet (AAU), som erhåller stöd både från den bilaterala strategin och forskningsstrategin.¹³ Centret för Mänskliga rättigheter vid AAU som erhåller stöd från den bilaterala strategin har ett samarbete med Raoul Wallenberg Institutet, och stödet som ges till Armauer Hansen Research Institute (AHRI) via forskningsstrategin har ett utarbetat doktorandprogram med svenska institutioner, framför allt med KI. AHRI har också ett syd-till-syd samarbete med forskningsinstitut i Bangladesh som erhåller stöd från Sida.¹⁴ Under den pågående konflikten har anklagelser riktats mot universitetet, där det bl a påstås att universitetet under kriget frångått den akademiska friheten och försökt påverka lärarnas oberoende ställning. Därför har stödet pausats tillfälligt för att undersöka och bedöma anklagelserna mot AAU.

¹³ En ny forskningsstrategi för perioden 2022-2027, väntas antas under våren 2022.

¹⁴ AHRI's samarbete med International Center for Diarrhoeal Disease Research, Bangladesh.

3 Resultatredovisning

3.1 Sidas bidrag till förändring på strateginivå

Fördelningen av strategibeloppet mellan stödområden över strategiperioden ser ut på följande sätt. För stödområde 1,¹⁵ är utfallet för 2021 8,5 MSEK, utöver de 100 MSEK till resiliensinsatser genom delegerade medel från den regionala strategin och består av 13 insatser. Det svenska stödet visar på flera goda resultat. Exempelvis har stödet till Farm Africa bidragit till stärkt kapacitet för lokala samhällen både socialt, miljömässigt och ekonomiskt genom klimatsmart jordbruk, inkomstgenererande verksamhet och marknadsutveckling. Samarbetet med Policy Study Institute (PSI) har lett till förbättrade mätningar av nationella fastställda bidrag.¹⁶ Detta möjliggör generering av tillförlitlig data och rapportering av nationellt genomförande av miljö- och klimatplaner. Stockholm International Water Institute (SIWI) har arbetat med utbildning för beslutsfattare kring landskapsrestaurering, vattenresurshantering, och jämställdhet. Det finns ett ökat och aktivt engagemang för energistöd från både privatsektorn som från flertalet givare, inklusive Världsbanken, Danmark, Norge, EU, USAID och FCDO, inklusive tekniskt stöd. Svenska stödet kanaliseras via utlysningssneden Renewable Energy and Adaptation to Climate Technology (REACT) genom African Challenge Fund (ACF), med syfte att stimulera små och medelstora företag inom förnybar energi och energieffektivitet.

För stödområde 2,¹⁷ är utfallet för 2021 124,3 MSEK och består av 23 pågående insatser. Sveriges demokrati- och MR-stöd kanaliseras huvudsakligen via multilaterala aktörer (8 insatser) UNDP (3 st), UNOHCHR, UNODC, UN WOMEN, UNFPA, WB och civilsamhället (12 insatser), bl a med Civil Rights Defenders, ACT/Svenska Kyrkan, Rädda Barnen, Selam med flera samt tre projekt som genomförs av organisationer baserade på universitet t ex Centre for Human Rights och FOJO Media. Samarbetet med svenska myndigheten/media-skolan FOJO vid Linnéuniversitet är det största stödet för oberoende media som pågår i Etiopien.

Med anledning av senaste tidens utveckling har fokus på MR-bevakning stärkts. Via OHCHR har Sverige tillfört medel till en oberoende granskning i samarbete med etiopiska MR-kommissionen av MR-övergrepp i Tigray. Vad avser "rättsstatens principer" har stöd via UNDP och UNODC bidragit till stärkta demokratiska reformer för ökat ansvarstagande till exempel via rättsväsendets stärkta oberoende, en stärkt Ombudsmanna-funktion, en reviderad anti-korruptionsstrategi, samt till transparens genom samverkan mellan offentliga institutioner och civilsamhälle. Insatsen med Rädda Barnen bidrar vidare till stärkt bevakning av barns rättigheter, inklusive ökad kapacitet inom offentliga institutioner och skydd för utsatta barn i Tigray. Svenskt valstöd via UNDP har bidragit till förbättrade rutiner i genomförandet av valet, inklusive valstyrelsens ökade kapacitet, trots en polariserad kontext. Stödet inom rättsväsendet har förbättrat hanteringen av ärenden och tillgång till rättvisa. Det inkluderar även rådgivning för fängelsereformer, samt en utvärdering av rättssektorn som har gett rekommendationer för ett nytt program inom rättssektorn. Stödet till civilsamhället har utökats volymmässigt under 2021. Detta har möjliggjort att plattformar för gemensamt

¹⁵ Stödområde 1: förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer,

¹⁶ Nationally Determined Contributions, NDC.

¹⁷ Stödområde 2: stärkt demokrati och jämställdhet samt ökad respekt för mänskliga rättigheter. För referenser till insatser, se stycket om resultat för stödområde 2.

påverkansarbete har stärkts med fler partner som engagerats genom dessa plattformar och därmed möjliggjort en större geografisk spridning till fler regioner.

För stödområde 3,¹⁸ är utfallet för 2021 89,9 MSEK och består av 13 insatser.¹⁹ Partner inom privatsektorstutveckling är IFC, ILO, en garanti med ENAT-Bank-garanti, samt konsortier som t ex inkluderar UNIDO och Volvo. Dessa projekt har visat stor flexibilitet, exempelvis har ILO pga pandemin skiftat till digitala utbildningar, och genomfört utbildningar med både arbetsgivare och arbetstagare om arbetssäkerhet och sexuella trakasserier. Portföljen har fem initiativ för att förbättra affärsklimatet. I Etiopien ägnar sig privatsektorn och näringslivet traditionellt inte åt fredsbyggande och konfliktlösning, trots att det har direkt bäring på sektorn, och ett nytt avtal med *Initiative Africa* har tagits fram för projektet *Business for Peace* med målet att engagera den privata sektorn i fredsfrämjande och dialog.

Inom portföljen finns insatser för ökad resiliens med WFP och Farm Africa för hållbar livsmedelsförsörjning med fokus på klimatsmart jordbruk. Sverige stödjer även programmet för sociala skyddsnät som genomförs av UNICEF tillsammans med Social- och Kvinnoministeriet²⁰ för att öka federala och regionala institutioner samt civilsamhällets kapacitet att stödja de fattigaste och mest utsatta grupperna. Stödet omfattar även internflyktingar i Amhara och Tigray. Utsattheten i Etiopien har ökat med pågående krig, konflikter, covid-19-pandemin, en nedåtgående ekonomisk trend och miljökatastrofer.

Biståndet har i sammanhanget haft en förmåga att anpassas med ökad MR-bevakning, ökat stöd till sociala skyddsnät, miljöarbete och ökad koppling till humanitärt stöd. Givet den snabbt föränderliga situationen i Etiopien är det viktigt att nya bilaterala strategin—för perioden 2022-2026—har en inbyggd flexibilitet som möjliggör anpassningar. Samtidigt finns ovisshet gällande vilken riktning den nya etiopiska regeringen efter den 4 oktober kommer att ta och på vilket sätt regeringen väljer att hantera pågående konflikter och hur den demokratiska och ekonomiska reformagendan kommer att påverkas.

Gällande Sidas bidrag till Agenda 2030, är det största utfallet för 2021 Mål 5, (jämnställdhet) med 197,3 MSEK, följt av mål 10 (minskad ojämlikhet) med 130,5 MSEK och mål 16, (fredliga och inkluderande samhällen), med 114,4 MSEK.²¹ Mål 15 (ekosystem och ekologisk mångfald) med 0,6 MSEK, kommer med största sannolikhet att öka med tanke på de nya direktiven att vi ska öka vårt stöd till biologisk mångfald.

Samtliga perspektiv har ställts på sin spets under 2021, särskilt till följd av covid-19-pandemin och den rådande konflikten i norra Etiopien. Den multidimensionella fattigdomsanalysen (MDPA, 2021) konstaterar att fattigdomen är hög i landet, och att i samtliga regioner är fattigdomen av multidimensionell karaktär. Andelen människor som lever i multidimensionell fattigdom beräknas till 83,5 procent. 48 procent lever på mindre än 1.9 USD/dag och inflationen beräknas i dagsläget till 37 procent. Den multi-dimensionella fattigdomen i Etiopien har sina rötter i utbredda konflikter, miljö-

¹⁸ Stödområde 3: förbättrade möjligheter och verktyg för fattiga människor att kunna förbättra sina levnadsvillkor

¹⁹ Ibid.

²⁰ Ministry of Women and Social Affairs, MoWSA. Fram till oktober 2021 låg PSNP under Ministeriet för Sysselsättning och Social utveckling (MOLSA).

²¹ Ibid, tabell 3.B, totalt bidrar strategin till 12 av Agenda 2030s 17 mål, dvs att det finns taggningar per insats alt komponent inom strategin.

och naturresursfrågor, brist på utbildning (51,8 procent är läskunniga och 61,8 procent går ej färdigt grundskolan), och bristande jämställdhet. Sociala normer bidrar i stor utsträckning till barnäktenskap (40 procent av kvinnorna är gifta vid 18 års ålder), könsstympning (FGM/C), och andra negativa effekter på jämställdhet, och som exempel upplever 28 procent våld inom hemmet. Före pandemin var multidimensionell fattigdom till stor del koncentrerad till landsbygden, men i samband med pandemin har kommersiella intressen minskat, samtidigt som fattigdomen i urbana områden ökat.²² Arbetslösheten är mest utbredd i urbana miljöer, särskilt bland ungdomar. 70 procent av Etiopiens befolkning är under 30 år.

Sedan krigsutbrottet i Tigray november 2020 har utsattheten i Etiopien drastiskt förvärrats, med ett ökat antal individer i behov av humanitärt stöd, och internflyktingar. Kriget i norra Etiopien har även ökat ojämlikheten ytterligare över flera indikatorer, inklusive hälsa, levnadsstandard och utbildning. I omställningen till en mer virtuell verklighet till följd av covid-19-pandemin, har exempelvis tillgången till digitala alternativ grovt missgynnat personer som lever i fattigdom och bidragit till svåra konsekvenser för utsatta grupper, framför allt i landsbygden.

Jämställdhetsperspektivet är väl integrerat i samtliga strategimål och har på vissa håll ökat inom portföljen. Under 2021 gjordes en jämställdhetsanalys av portföljerna, och lärdomarna och rekommendationerna av denna kommer att följas upp under 2022. Att jämställdhet också får det största utfallet inom Agenda 2030 är också en indikation på detta. Här kan nämnas UNDP-GDPP-insatsen, där alla ingående institutioner i programmet genomgått jämställdhetsanalyser och där handlingsplaner för stärkt jämställdhetsintegrering antagits.²³ Ett annat viktigt exempel är att Ombudsmannen i landet inrättat en förskola på arbetsplatsen för att underlätta för familjers och kvinnors jämställda arbetsvillkor.²⁴

På grund av ökad konflikt i Etiopien har vikten av ett konfliktkänsligt perspektiv ökat, där mänsklig säkerhet blir ett centralt begrepp när det gäller biståndets roll i konflikt och postkonfliktsituationer. Bilateral sektionen har därför under 2021 ökat fokus på konfliktkänslighet i programmen, och har med regionala enheten haft en workshop i just konfliktperspektivet. Detta är särskilt relevant då den nya strategin förväntas omfatta ett fjärde resultatområde ”fredliga och inkluderande samhällen”. Inom den rådande strategiperioden har en analys genomförts av medias och journalisters roll inom den ökade etniska polariseringen och konflikter i landet. Baserat på den rapport som presenterats, drivs frågan om medias roll för minskad konflikt och objektiv rapportering inom olika plattformar och nätverk för mediainstitutioner och journalister.²⁵

Rättighetsperspektivet är integrerat i samtliga insatser. Integreringen förenklades i samband med att demokratiseringsutvecklingen förändrades, då det blev lättare att arbeta med både ansvarstagare och rättighetsbärare, men har nu svängt på grund av det pågående kriget i Tigray. Statens roll som ansvarsbärare söks inte på samma sätt som före kriget, och där civilsamhällesorganisationer har fått en allt svårare roll att agera som förändringsaktörer, vilket försvårat möjligheterna i deras påverkansarbete. Rent allmänt har det demokratiska utrymmet krympt. Inga medel utgår till

²² Multi-dimensional poverty analysis in Ethiopia – 2020 update (MDPA), Berhanu Denu Consultancy Service, April 2021.

²³ UNDP, Governance and Democratic Participation, Annual Report 2019, Addis Ababa, insats 10733, ärende UM2017/3200.

²⁴ GDPP Board Meeting Notes 2020-11-11, insats 10733, ärende UM/2017/32900.

²⁵ Mötesanteckningar från FOJO IMS Media Review Meeting, 2020-12-16: sid. 1, insats 10734, ärende UM/2019/30366.

etiopiska myndigheter, vilket innebär att rättighetsperspektivet försvagats under pågående rapporteringsperiod, eftersom vi inte kan påverka att staten agerar som ansvarstagare.

Sverige har även fortsatt arbetet med ökad resiliens och kopplingen humanitärt och utvecklingsarbete. Då 2021 var det sista året för den särskilda satsningen på resiliens med stöd från den regionala strategin för Afrika, kommer resiliensportföljen att upprätthållas med extra medel allokerade direkt till bilaterala strategin för detta ändamål under 2022.

Även om utvecklingstrenden i landet under det gångna året har varit negativ, har biståndet ändå kalibrerats på ett till övervägande del flexibelt sätt och sannolikheten att insatserna når sina mål bedöms som trolig.²⁶

Tabell A Utbetalade medel och insatser per stödområde 2021

Stödområde	Utfall mnkr	Antal insatser
Stärkt demokrati och jämställdhet samt ökad respekt för mänskliga rättigheter	138,3	25,0
Förbättrade möjligheter och verktyg för fattiga människor att kunna förbättra sina levnadsvillkor	101,9	10,0
Förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer	12,6	4,0
Ej tillgänglig	0,2	3,0

Tabell B. Utbetalade medel och antal insatser per globalt mål (Agenda 2030) 2021

Mål
5 - Jämställdhet
10 - Minskad ojämlikhet
16 - Fredliga och inkluderande samhällen
8 - Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
2 - Ingen hunger
3 - Hälsa och välbefinnande
1 - Ingen fattigdom
17 - Genomförande och globalt partnerskap
7 - Hållbar energi för alla
13 - Bekämpa klimatförändringarna
9 - Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
99 - Ej applicerbart
15 - Ekosystem och ekologisk mångfald

Tabell C. Sannolikheten att insatserna når sina mål

Sannolikhet	Utfall mnkr	Antal insatser
Troligt	750,5	30,0
Mycket troligt	611,0	11,0
Information Saknas	4,2	4,0

²⁶ Se Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammansättning – senaste rapporterade trafikljus-2021-09-30, tabell 3C.

3.2 Stödområde 1: Förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer

3.2.1 Mål 1.1: Stärkt förvaltning av naturresurser och ekosystemtjänster

Utvecklingstrend

Sida bedömer att utvecklingen inte har någon tydlig riktning. Trafikljuset ändras från grön till gul. Etiopien står inför ett flertal ökat antal utmaningar som påverkar denna utveckling, trots att det finns en fortsatt stark politisk vilja att utveckla institutioner för att främja god miljöförvaltning och klimatbeständiga system genom att engagera det bredare samhället. Dessa utmaningar inkluderar framförallt den pågående väpnade konflikten som hindrar implementering i norra Etiopien och som även skiftat både fokus och resurser från miljö- och klimatfrågor till konflikten, men även bristande datahantering och empiriska metoder vid implementering, samt omstruktureringen av regerings- och ministeriestruktur som orsaker osäkerhet gällande beslutsfattande hör till utmaningarna.

Det är dock värt att nämna "Green Legacy"-kampanjen som har mobiliserat befolkningen för trädplantering under en treårsperiod. Under kampanjens tredje fas, som avslutades i augusti, sattes 6,7 miljarder trädplantor, vilket bidrog till det totala antalet 15,7 miljarder. Kampanjens initiala ansträngningar att öka befolkningens engagemang får ses som lyckad, och kampanjen fortsätter nu på lokal nivå²⁷. Men brist på övervakning och användande av empiriska metoder kvarstår som stora utmaningar.

Relevans

Sida bedömer att portföljen är relevant. Portföljen förblir grön då samtliga fem²⁸ insatser är i linje med Etiopiens reformagenda och den 10-åriga nationella strategiska planen,²⁹ och som trots en försämrad kontext fortsätter att leverera. Som följd av de många utmaningar och risker, som covid-19 och ökade konflikter, har partner varit flexibla och anpassat sina program. Exempelvis har Farm Africa behövt avbryta implementering i Tigray, och istället omprogrammerat till Oromia. Exempel på gott resultat är stödet till Farm Africa³⁰ vars program visar goda resultat i ökad resiliens av lokalsamhällen och ekosystem genom klimatsmart jordbruk, urbant jordbruk, och kapacitetsutveckling. Stärkta lokala institutioner bidrar till en ökad tillgång till samhällstjänster, marknadssystem har integrerats med naturresursförvaltning och stimulerat entreprenörskap i rurala områden, jämställdhetsintegrering är väl adresserat och har bidragit till ökat kvinnligt ledarskap och deltagande. Konkreta resultat inkluderar konstruktion av 102 m3 erosionsskydd i form av gabion, 15 hektar skadad mark rehabiliterat, 230 000 m2 buffertzon avmarkerad för att motverka sedimentering och förorening av Langanosjön, 345 hushåll satte 5 150 fruktplantor av 5 varianter på 4 ha land.³¹ Ytterligare exempel är förbättrad avfallshantering i Bahir Dar genom ett pilotprojekt för rehabilitering av avfallsdepå (landfill).³²

²⁷ <https://www.ethioembassy.org.uk>

²⁸ UNDP insats-nr 10403, Farm Africa insats no. 10407, HoA-REC insats-nr 10288, UN-Habitat insats-nr 11433, EBCCF insats-nr 14218

²⁹ FDRE (2021): Ten years development plan (2021-2030)

³⁰ Farm Africa 2016-2023: Growth for the future, Preliminary report December 2021; insats-nr 10407, UM2016/39529

³¹ Farm Africa årsrapport 2020, insats-nr 10407, Growth for the future, april 2021; verifierat under fältbesök 16–20 januari 2021

³² UN-Habitat 2018-2021: The UN-Habitat Country Program for Ethiopia, preliminary report, december, 2021. insats-nr 11433, UM2018/03214

3.2.2 Mål 1.2: Förbättrad kapacitet hos offentliga institutioner och andra aktörer på nationell och lokal nivå att bidra till miljömässig hållbarhet, ökad motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer samt minskad klimatpåverkan

Utvecklingstrend

Sida bedömer att utvecklingen inte har någon tydlig riktning. Strategimålet har ändrats från grön till gul. Trots en fortsatt stark politisk vilja för att säkerställa klimatomståndig och koldioxidneutral utveckling genom strukturella, sektoriella och makroekonomiska reformer, och trots att regeringen förespråkar god miljöförvaltning för hållbar försörjning, klimatrelienta samhällen och ekosystem, bland annat genom tidigare nämnda Green Legacy-kampanjen, förkommer ett antal utmaningar. Den pågående väpnade konflikten har satt stopp för implementering i norra delen av landet. Småskalig och storskalig irrigation ligger numera på två olika regeringsinstanser och ansvarsmandat är fortsatt oklart mellan de olika instanserna.

Ytterligare risk innebär regeringens plan för konstruktion av 17 bevattningssystem genom konstbevattning, kombinerat med en intensifiering av veteproduktion för att adressera matosäkerheten i landet.³³ Avsaknaden av en konkret och långsiktig plan, och underbyggande riskvärderingar för dessa initiativ, särskilt i konfliktdrabbade områden som i Amhara, förväntas också ha negativa konsekvenser på miljön. Ökad avskogning, användning av konstgödsel, ökad utarmning av markmineraler, minskad biodiversitet till följd av monokultur, samt påverkan på annan livsmedelsproduktion, som honungsproduktionen.

Regeringen har påbörjat genomförandet av *Initiativet för Hållbara Lösningar*³⁴ och *CRRF*³⁵ för intern- och externflyktingar samt värdsamhällen, även om denna utveckling har avstannat något då fokus har skiftat till de väpnade konflikterna i landet, vilket avsevärt försvårar arbetet och finansiering för återvändande och vidarebosättning, samt till följd av omorganisering av ministerier.³⁶

Relevans

Sida bedömer att portföljen är relevant. Samtliga 8³⁷ insatser har under rapporteringsperioden levererat resultat, dock med justeringar för att anpassa till covid-19-pandemin, samt att Farm Africas och UNDPs arbete i Tigray och Amhara har avbrutits på grund av pågående väpnad konflikt. Trafikluset behålls dock grönt då programmen, som både genomförs på federal och regional policynivå, till implementering på lokal nivå, fortgår i övriga delar av landet, och är fortsatt mycket relevanta. Där arbetar SMHI, UNDP, Farm Africa, HoA-REC&N och UN-Habitat med teknisk och kunskapsmässig kapacitetsutveckling till statliga och icke-statliga aktörer.³⁸ Inom UNDP-stödet har 1 296 hektar etablerats för kommersiell plantering, 36 776 m² vattenfattiga och skadade skogsarealer har rehabiliterats genom deltagarinriktade skogsförvaltning, 7 734 (4 379 män; 3 355 kvinnor) har fått tillgång till diversifierad försörjning, utvalda förmånstagare har mottagit två maskiner för småskalig träbearbetning, Training of Trainers (ToT) har genomförts för 30 personer inom deltagarinriktad skogsförvaltning, marknadsföring och värdekedjor för skogsbruk, samt GIS och fjärranalyser.³⁹ Stockholm International Water Institutes (SIWI) program för integrerad

³³ Ethiopian Monitor, 21 December 2021

³⁴ Durable Solutions Initiative (DSI), ett operationellt ramverk för hållbara lösningar för internflyktingar och värdsamhällen

³⁵ Comprehensive Refugee Response Framework

³⁶ Bland annat har ARRA (Administration for Refugees and Returnees Affairs) ändrat till RRS (Refugees and Returnees Services) och är numera en fristående enhet med eget beslutandemandat, samt att NDRMC (National Disaster Management Commission) ändrats till DRMC (Disaster Risk Management Commission) och lyder direkt under Prime minister's Office stället för tidigare Fredsministeriet.

³⁷ UNDP insats-nr 10403, Farm Africa insats-nr 10407, HoA-REC&N insats-nr 10288, UN-Habitat insats-nr 11433, SIWI insats-nr 10822, SMHI insats-nr 10823, WFP insats-nr 11423, EBCCF, insats-nr 14218

³⁸ HoA-REC&N, UNDP, UN-Habitat och Farm Africa: Preliminary report, december 2021

³⁹ UNDP-Preliminary report december 2021; insats-nr 10403, Klara Ref. UM2016/35597

vattenresursförvaltning (IWRM) har genom en kombination av stöd till utveckling av den nationella Vattenpolicyn (ännu ej antagen), anpassat policyer och strategier med syfte att verka på vattenavrinningsområdesnivå. Aktiviteter inkluderar exempelvis utbildning inom offentligt-privat partnerskap för yrkesverksamma, och bidrag till nationella IWRM-planen som är ett strategiskt operationellt och finansieringsverktyg för Vatten- och Energiministeriet.⁴⁰

3.2.3 Mål 1.3: Ökad produktion av och förbättrad tillgång till förnybar energi

Utvecklingstrend

Sida bedömer att utvecklingen inte har någon tydlig riktning. Strategimålet ändras från grönt till gult. Trots att Etiopien fortsatt prioriterar fristående, så kallade off-grid, energilösningar i form av solenergi och småskalig vattenkraft för att främja hållbar, inkluderande ekonomisk utveckling, så till följd av covid-19 och konfliktrelaterade orsaker har utvecklingen hämmats och projekt i Amhara och Tigray har stoppats. Samtidigt har stora delar av nödvändig infrastruktur för elförsörjning förstörts i framför allt i Tigray. Skulle konflikten i norra Etiopien avstanna, är det troligt att målet ändras tillbaka till grönt relativt snabbt. Etiopiens tillväxt- och transformationsplan II (GTP II) beskriver en utveckling som leds av den privata sektorn för att ta itu med denna problematik och har utvecklat ny lagstiftning för samarbete mellan staten och den privata sektorn med tydlig målsättning.⁴¹ Vidare noteras ett ökat och mer aktivt engagemang från både privatsektorn som från andra givare, inklusive Världsbanken, Danmark, Norge, EU, USAID och FDCDO, även med tekniskt stöd.

Relevans

Sida bedömer att portföljen är relevant. Inom energiområdet kanaliseras det svenska bidraget till utlysningssonden Renewable Energy and Adaptation to Climate Technology (REACT) genom African Challenge Fund (AECE)⁴². Detta görs i syfte att stimulera små och medelstora företag inom förnybar energi och energieffektivitet till fördel för människor som lever i fattigdom.⁴³ Trafikljuset har ändrats tillbaka från gult till grönt, då programmet har återupptagits, och har för tillfället 10 projekt i fem regioner och inkluderar Addis Ababas stadsadministration. Tidigare utmaningar, som inkluderade svårigheter att engagera privatsektorn, policyrelaterade flaskhalsar och partners interna problem, har lösts. Främsta utmaningarna för investerare relaterar till konflikter, tullklareringar och brist på hårdvaluta i landet. Exempel på resultat inkluderar 7,372 hushåll och 372,⁴⁴ små och medelstora företag (SME) har fått tillgång till elförsörjning, samtidigt som 82 nya arbetstillfällen skapats. Projekt i Amhara och Tigray har avbrutits till följd av konflikten.

3.3 Stödområde 2: Stärkt demokrati och jämställdhet samt ökad respekt för mänskliga rättigheter

3.3.1 Mål 2.1 Ökad rättssäkerhet

Utvecklingstrend

Sida bedömer att utvecklingen går bakåt. Fortsatt krigsföring sedan 2020 samt undantagstillstånd sedan november 2021 har minskat rättssäkerheten i Etiopien.⁴⁵ Då konstitutionella rättigheter suspenderas bedöms trenden som "röd", jämfört med gult förgående år. Här noteras omfattande och godtyckliga arresteringar utan rättegång, inskränkningar på rättsväsendets oberoende, samt

⁴⁰ SIWI insats-nr 10822 : Water Security in Ethiopia: Translating Policy to Impact, UM2017/28122/ADDI

⁴¹ Etiopiska regeringens Growth and Transformation Plan II, GTP II (2016)

⁴² REACT, insats-nr 51050106, UM2017/32629

⁴³ Ibid

⁴⁴ REACT SS ET one pager, Lydeco-one-pager, UFP PLC-One-pager, AECE's responses 02112021, rapportuppdateringar skickade per mail 3 november 2021.

⁴⁵ [Update: Details of Ethiopia's State of Emergency proclamation - Addis Standard](#)

grava överträdelser på mänskliga rättigheter.⁴⁶ Detta är i kontrast mot juni förra året då nationella val genomfördes mer fredligt än förväntat även om oppositionens utrymme var begränsat. Valstyrelsens oberoende ökade, och civilsamhällets deltagande i valobservation stärktes, trots krympande demokratiskt utrymme och tilltagande konflikt.⁴⁷ Etiopiska regeringen har tillsatt en kommitté som skall följa upp rekommendationerna från MR-kommissionens och OHCHR:s gemensamma utredning om brott mot mänskliga rättigheter i Tigray. Dock uttrycks motstånd mot utländskt stöd och det är tveksamt hur den etiopiska förvaltningen skall kunna genomföra rekommendationerna för att säkra respekten för internationella standards för att säkerställa rättssäkerheten och rättsstatens principer.

Relevans

Sida bedömer att portföljen är delvis relevant. Portföljen som består av sex insatser, bedöms med gult ljus, dvs samma färg som förra året.⁴⁸ Även om undantagstillståndet samt spridningen av kriget starkt begränsar samarbetspartners möjligheter till påverkansarbete genomförs kapacitetsutveckling för rättsreformer,⁴⁹ insatser för ökat skydd för överlevare av sexuellt och könsbaserat våld, samt förberedelser för genomförande av rekommendationerna från MR-utredningen i Tigray.⁵⁰

Vidare bidrog stödet via UNDP till nationella valet i juni 2021 till valstyrelsens ökade kapacitet och oberoende, mer demokratiska standards för valprocessen och förutsättningar för civilsamhällets valbevakning, trots minskat demokratiskt utrymme.⁵¹ Stöd via UN WOMEN omfattade utbildningar för över 500 kvinnor i ledarpositioner, 1300 kvinnliga kandidater, samt stärkt kapaciteten hos 140 representanter från civilsamhället för att bidra till ett mer jämställt val.⁵²

3.3.2 Mål 2.2 Stärkt demokratiskt ansvarsutkrävande och transparens på lokal nivå

Utvecklingstrend

Sida bedömer att utvecklingen inte har någon tydlig riktning. I oktober installerades en ny regering efter att överlag fredliga val hållits i juni vilket resulterade i premiärminister Abiy bildade en ny regering.⁵³ Därefter följde en viss centralisering, där Abiy ökade kontrollen över flertalet statliga institutioner. Samtidigt observerades ökade inskränkningar av yttrandefriheten och mänskliga rättigheter. Under senare delen av året har till exempel antal journalister som arresterats ökat (14 journalister sedan undantagstillståndet utlystes i november),⁵⁴ och Etiopiens placering på index för media-frihet är 101/180 länder, jämfört med 99 året innan.⁵⁵ En positiv trend som observeras i kontrast mot detta är att den etiopiska MR-kommissionen uppnått "A-status" under året, dvs att Paris-principerna för en oberoende nationell MR-institution uppnåtts, vilket innebär att MR-kommissionen försöker bevaka MR-situationen i landet på ett "oberoende sätt" men fortfarande

⁴⁶ Ibid.

⁴⁷ [Joint NDI/IRI Limited Election Observation Mission for Ethiopia Report on the June 21, 2021 National Elections | National Democratic Institute](#)

⁴⁸ Insatser: "UNODC Criminal Justice" 51080127 Klara Dia UF2014/72304/ADDI, "UNDP Judicial Reform" 13667 Klara Dia UM2019/34720/ADDI, "UNDP SEEDS Elections" 13675 Klara Dia UM2019/30202, "UNDP GDPP Governance" 10733 Klara Dia UM2017/32900, "UNOHCHR Ethiopia Programme" 11223 Klara Dia UM2019/15117, "UN Women Country Programme 2017–2020", 10645, Klara Dia UM2016/46104/ADDI

⁴⁹ Insats 13667, "UNDP – Judicial Reform" Klara Dia UMUM2019/34720

⁵⁰ "UNODC Criminal Justice - National Integration Programme for Ethiopia Sub Prog. 2" 51080127, Klara Dia UF2014/72364

⁵¹ UNDP, 2021, "Final Evaluation of SEEDS, Supporting elections for Ethiopia's Democracy Strengthening for 2019–2022", December 2021, insats 13675, Klara Dia UM2019/30202/ADDI-37

⁵² UN Women (2021, 27 oktober) "UN Women Annual Partner Review Meeting presentation", sid.8, UN Women Country Programme 2017–2020, insats.10645, Klara Dia UM2016/46104/ADDI

⁵³ [News: PM Abiy forms new gov't; adds 20 institutions including NISS, INSA, investment & financial security accountable to his office - Addis Standard](#)

⁵⁴ [Ethiopia uses emergency law to ramp up arrests of journalists - Committee to Protect Journalists \(cpi.org\)](#)

⁵⁵ [More reporters arrested in renewed crackdown in Ethiopia | RSF](#)

under stor påverkan av regeringen.⁵⁶ Sida bedömer därmed att trenden fortsatt är ”gul” fast med tendens att dras till ”orange” eller t o m ”rött”.⁵⁷

Relevans

Sida bedömer att portföljen är relevant. Portföljen är med sina sex insatser⁵⁸ fortsatt av hög relevans, dvs ”grön” inklusive FN-stödet för MR-kommissionens kapacitet och oberoende, stärkt transparens på lokal nivå via Världsbanken i samverkan mellan civilsamhälle och lokala administrationer, samt kapacitetsutveckling via FOJO för oberoende media. Viktiga resultat från media-stödet under 2021 är bl a stärkt säkerhet och digital kommunikation samt genomförande av utbildningar i oberoende och granskande journalistik.⁵⁹ Resultat från UNDP-insatsen är vidare att parlamentets funktion samt transparens stärkts, att mekanismer för medborgarinflytande etablerats, liksom ökad digitalisering av offentliga tjänster, jämställdhetsintegrering inom statliga institutioner samt ökad kapacitet och oberoende inom Ombudsman, MR-kommissionen samt valmyndigheten (NEBE).⁶⁰ Sverige har också ett stort forskningsstöd som går till Addis Ababa Universitetet, men två insatser kanaliseras via den bilaterala strategin, ett stöd till Centret för Mänskliga Rättigheter—som samarbetar med Raoul Wallenberg Institutet—och ett till en ledarskapsutbildning ”Commissioned Education”.⁶¹

3.3.3 Mål 2.3 Stärkt kapacitet i det civila samhället att verka för öppenhet, ansvarsutkrävande och ökad respekt för mänskliga rättigheter

Utvecklingstrend

Sida bedömer att utvecklingen inte har någon tydlig riktning. Strategimålet bedöms med gult ”ljus”, då det juridiska ramverket för civilsamhället fortfarande möjliggör påverkansarbete för mänskliga rättigheter, samtidigt som begränsningar kvarstår, i termer av mycket begränsad kapacitet inom civilsamhället. Kriget, samt ökande konflikt och polarisering har också bidragit till ökad självcensur och utsatthet för MR-aktörer.⁶² Framsteg som noterades tidigare under året var civilsamhällets mobilisering inom valbevakningen i juni, men nu är civilsamhället under stor press att ”välja sida” i kriget och med risk att förlora tillstånd vid kritik mot regeringen.⁶³ Samtidigt har civilsamhället i ökad utsträckning engagerat sig inom MR-bevakning, trots ökande utsatthet och självcensur som följd av kriget.⁶⁴ Spridningen av kriget och undantagstillståndet har dock begränsat registreringen av nya CSO-projekt och även i vissa fall lett till att CSO-tillstånd dragits tillbaka.⁶⁵

Relevans

Sida bedömer att portföljen är relevant. CSO-portföljen består av 9 insatser som ökat i volym och bredd under 2021 och som bedöms med grönt ljus som föregående år.⁶⁶ Fokus ligger på stärkt

⁵⁶ Insats 11223 ”UNOHCHR Ethiopia Programme”, Klara dia UM2019/15117.

⁵⁷ Sida gör denna markering för att visa hur svårt det har varit att bedöma utvecklingstrenden.

⁵⁸ FOJO Media reform 10734 Klara Dia UM2019/30366/ADDI, WP ESAP Accountability 10644 Klara Dia UM2018/08438, UNDP GDPP Governance 10733 Klara Dia UM2017/32900, 14180, ”Save the Children Sweden Ethiopia Programme”, Klara Dia UM2020/09822

⁵⁹ FOJO, Narrativ Report 2021”, FOJO Media reform 10734 Klara Ref. UM2019/30366/ADDI

⁶⁰ UNDP ”GDPP 2021 Annual Report”, 2021-12-31, insats 10733 (UNDP GDPP), Klara Dia UM2017/32900/ADDI

⁶¹ Centret för Mänskliga rättigheter, insatsnummer 51080144, UM2016/39523/ADDI och Commissioned Education, insatsnummer 51080132, UF2015/26687/ADDI.

⁶² Civil Rights Defenders (2021) ”Revitalising Human Rights Organisations and Civil Society in Ethiopia”, insats 14258, Klara Dia UM2020/15389/ADDI-6

⁶³ Ibid., NDI/IRI, 2021.

⁶⁴ Ibid., Civil Rights Defenders, 2021.

⁶⁵ News: Fed government suspends operations of three humanitarian organizations - Addis Standard Ethiopian Press Agency / የኢትዮጵያ ፕላንና ስራ ሪፖርት on Twitter: ”Authority for CSOs revoked the license of Peace and Development Center (#PDC) on the basis of the order of the State of Emergency (SoE) Command Post which is entrusted to do so by SoE’s decree article 4(9) #Nomore <https://t.co/Yob750VqZs>” / Twitter

⁶⁶ Text Civil Rights Defenders (insats 14258) och SELAM (insats 10651).

kapacitet, kommunikation, säkerhetsutbildningar samt utökning av plattformar och nätverk till fler regioner.⁶⁷ Kriget och undantagstillståndet har gjort det mycket svårt och känsligt att bedriva påverkansarbete. I dagsläget är det därför av hög relevans att stärka civilsamhällets kapacitet och förbereda för påverkansarbete. Ett viktigt resultat under 2021 var civilsamhällets mobilisering av omkring 3000 valobservatörer i flertalet regioner.⁶⁸ Initiativ för fredsdialog har försvårats i samband med kriget. Samarbetspartner såsom LPI⁶⁹ har trots detta sökt att forma lokala CSO-allianser som en viktig förberedelse för dialog. Sida bedömer också att Svenska kyrkans insats för kvinnor i fredsprocesser samt PMUs stöd till trauma-hantering som mycket relevanta i den aktuella kontexten.⁷⁰ Insatsen med Rädda Barnen har vidare ökat uppföljning och bevakning, samt medfört förbättrade policyer gällande barns rättigheter, både via civilsamhälle och genom samverkan med myndigheter.⁷¹

3.3.4 Mål 2.4 Ökad respekt för och tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

Utvecklingstrend

Sida bedömer att utvecklingen går bakåt. Eftersom sexuellt och könsbaserat våld ökat under 2021 i samband med krig och konflikt bedöms trenden med rött ljus, vilket är samma bedömning som förra året. Denna negativa trend framkommer bland annat i den gemensamma MR-utredningen av övergrepp i Tigray och rapporteras även från andra regioner inklusive Amhara.⁷² Under kriget har sexuellt våld använts i krigföringen, och vårdinrättningar har i stor utsträckning förstörts i norra Etiopien. Dessutom har ca 90% av kvinnorna, i särskilt—men inte uteslutande—Afar och Somali utsatts för könsstympning (FGM/C). I relation till SRHR är hälsostrukturen förstörd i norra Etiopien, och i Amhara, är hälsostrukturen oförstörd men plundrad. Till detta tillkommer att könsbaserat våld, inklusive barnäktenskap, ökat i hela landet i samband med covid-19-restriktioner då kvinnor och barn i stor utsträckning hållits hemma. Vidare har den reguljära hälsovården fokuserat på pandemin och minskat tillgången till SRHR-tjänster.⁷³

Relevans

Sida bedömer att portföljen är relevant. Portföljen med tre SRHR- och jämställdhetsinsatser bedöms med grönt ljus, precis som förra året, då den anpassats i rådande kontext med ökat stöd till överlevare av sexuellt och könsbaserat våld.⁷⁴ UNFPA har under 2021 bidragit med utrustning till 16 särskilda vårdinrättningar för gravida kvinnor⁷⁵ samt stöttat sju skyddade boenden och fem center för överlevare av sexuellt våld. UNFPA har genom normativt arbete nått ut till över en halv miljon etiopier med budskap om SGBV.⁷⁶ UN WOMEN har stärkt nationell datainsamling som kan bidra med information i jämställdhetsarbetet. Bland annat har UN WOMEN bidragit till ett nationellt informationssystem för brottsmål kring sexuellt och könsbaserat våld. På regional nivå har UN WOMEN bidragit med stöd till 573 kvinnor som överlevt våld och deras barn, och utbildat 581

⁶⁷ Civil Rights Defenders (2021) "Narrative Report", January 2021, intervention 14258, Klara Dia UM2020/15389/ADDI

⁶⁸ Ibid., UNDP, 2021.

⁶⁹ "LPI – 2021 No-cost-extension document", insats 10382,, Klara Dia UM2016/36683-47

⁷⁰ Insats 12853 PMU, Klara Dia UM2018/43841, Svenska kyrkan/CoS insats13519, Klara Dia UM2019/29385.

⁷¹ Save the Children, "SC Childrens Rights in Ethiopia_Narrative_210830_final report 2021", insats 14180, "Save the Children Sweden Ethiopia Programme", Klara Dia UM2020/09822

⁷² [Ethiopia: Survivors of TPLF attack in Amhara describe gang rape, looting and physical assaults - Amnesty International](#), [Ethiopia: Tigray Forces Summarily Execute Civilians | Human Rights Watch \(hrw.org\)](#), [Investigation into Human Rights and Humanitarian Law Violations in Areas of Amhara Region affected by the Conflict - Ethiopian Human Rights Commission - EHRC](#)

⁷³ "UNFPA Ethiopia Country Programme", insats 12629 Klara Dia UM2020/34428/ADDI

⁷⁴ UN Women Country Programme 2017–2020, insats 10645, Klara Dia UM2016/46104/ADDI; UNFPA country programme intervention no. 10643, Klara Dia UM2016/46109/ADDI; Engender Health "RBA in SRHR 2019-22", insats 13751 Klara Dia UM2019/31456/ADDI.

⁷⁵ UNFPA, 2021, Progress Report Covid-19 Response Interventions, January-June 2021, sid.5

⁷⁶ Ibid UNFPA.

religiösa ledare runt om i Etiopien i normativt arbete med GBV.⁷⁷ Ytterligare så har NGO:n Engender Health (EH) arbetat med att integrera SRHR i etiopiska läroplaner och assisterat 8 skolor, 43 lärare och 600 elever i utbildning av SRHR.⁷⁸ EH har också skapat sk "safe space" för flickor på fyra skolor och samarbetat med civilsamhällesorganisationen "Women Lawyers Association" för påverkansarbete och stärkt stöd till överlevare av könsbaserat våld.

3.4 Förbättrade möjligheter och verktyg för fattiga människor att kunna förbättra sina levnadsvillkor.

3.4.1 Mål 3.1: Förbättrade förutsättningar till produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor, i synnerhet för kvinnor och ungdomar

Utvecklingstrend

Sida bedömer att utvecklingen går bakåt. Trots att strategimålet är relevant och i linje med regeringens reformagenda för sysselsättning (målet 14 miljoner nya jobb år 2025), så ändras det till rött (och rör sig aningens mot gult). Ekonomin lider av hög inflation (33 %), ökade säkerhetsproblem, avsaknade ekonomiska reformer, begränsade utländska direktinvesteringar och lägre tillväxt på endast 6,3 procent 2020, ned från 8,4 procent 2019. Konflikten i norra delen av landet, pandemi och politisk instabilitet överlag har påverkat ekonomin negativt med oräknat antal förlorade liv (många unga), höga sociala och materiella kostnader, samt ökad byråkrati. Utländska investeringar i Etiopien har minskat i antal efter den amerikanska regeringens beslut att utesluta Etiopien ur det *African Growth Opportunities Act* (AGOA) som garanterar ett marknadstillträde i USA och som varit en morot för utländsk direktinvestering.⁷⁹ En undersökning visar att endast 43 procent av företagen i industriparkerna som producerar för export förväntar sig nya beställningar från nuvarande köpare under 2022.⁸⁰ Öppnandet av telekommunikationsmarknaden har resulterat i utdelning av licens och därmed ökat summan för direkt utländsk investering med 1,9 miljarder US dollar⁸¹ vilket väger upp den generella trenden av minskat antal direkt investeringar under 2021. Förstörelse av infrastruktur, och mobiliseringen av trupper till det pågående kriget förväntas ha en fortsatt negativ effekt på produktiv sysselsättning, även om omfattningen än så länge är okänd. En eventuell återuppbyggnadsplan kommer kräva en mobilisering av resurser så småningom även om inga sådana förfrågningar uttalats för närvarande.

Relevans

Sida bedömer att portföljen är relevant. Portföljen är grön i linje med strategin och regeringens politik, och består av fem insatser för sysselsättning, entreprenörskap och förbättrad arbetsmiljö.⁸² Trenden kan komma att gå mot gult då effekterna av pandemin och kriget i norr medför ekonomisk stress och kan bromsa jobbskapande initiativ mer långsiktigt. Än så länge uppnås resultat i portföljen kopplat till ökade arbetstillfällen. Detta har möjliggjorts på grund av samarbetspartners flexibla arbetssätt, och att de lyckats anpassa sig till rådande förhållanden. Ett exempel är *Livelihood Improvement for Women and Youth* (LIWAY) som skapade nya sysselsättningsmöjligheter för 17 843 kvinnor och ungdomar under 2021. På samma sätt har programmet attraherat finansiering från privatsektorn med 14 miljoner SEK under året som gått.⁸³ Ett annat exempel är ILO, som arbetar för

⁷⁷ UN Women 2021, 27 October, *UN Women Annual Partner Review Meeting Presentation*, sid. 6.

⁷⁸ "Preliminary results of 2021", NGO Engender Health, p.2, intervention no. 13751 Klara Ref. number UM2019/31456/ADDI.

⁷⁹ World Investment Report 2020, UNCTAD - [World Investment Report 2020 \(unctad.org\)](https://unctad.org/WorldInvestmentReport2020)

⁸⁰ ILO, contribution 12454, Klara Dia Ref. number UM2019/26148/ADD, (December 2021) Advancing decent work and inclusive industrialization in Ethiopia: "Management perspectives on the State of the Garment Industry in Ethiopia."

⁸¹ [A year of war in Ethiopia batters investors and citizens | Reuters](https://www.reuters.com/article/ethiopia-investors/ethiopia-batters-investors-and-citizens-idUSKCN250001)

⁸² ILO-insats 12454 Klara Dia-nummer UM2019/26148/ADDI, LI-Way insats 10700 Klara Dia-nummer UM2017/18067/ADDI, Unido-Salem-Volvo Drivers Contribution ID 51200040 Klara Dia-nummer UM2017/08228, CIPE Consortia Contribution ID 12860 Klara Dia-nummer UM2017/44556/ADDI, Guarantee ENAT Bank insats 54020195 Klara Dia-nummer UM2016/13130.

⁸³ Liway, insats 10700, Klaradia number UM2017/18067/ADDI

att främja social dialog och kollektiva förhandlingar och har utökat sitt program för arbete för att skapa bättre arbetsvillkor (*Better Work*). I samband med pandemin har programmet arbetat för att säkerställa att lokala fabriker drar nytta av lönesubventionsprogram genom att tillhandahålla fem månadslöner för sina arbetare. Genom ökad utbildning inom arbetssäkerhet och motverkan mot sexuella trakasserier både för ledning och arbetstagare på de fabriker som deltar i programmet, så tillämpar fler fabriker efterlevnad av dessa standarder. Programmet har hjälpt till att etablera ett rättshjälpscenter (Legal Aid) vid Hawassa industripark.⁸⁴ Ett annat exempel är också omprogrammeringen av Enat-bankgarantin för att öka portföljens flexibilitet för att locka fler små och medelstora företag genom att skapa varumärken för de potentiella målen så att de även omfattar företag som leds av kvinnor. Garantifaciliteten har hittills stöttat 22 mikro -och mellan stora företag ägda av kvinnor som skapat sysselsättningsmöjligheter för cirka 700 ungdomar.⁸⁵

3.4.2 Mål 3.2: En hållbar livsmedelsförsörjning med särskilt fokus på ett motståndskraftigt lantbruk

Utvecklingstrend

Sida bedömer att utvecklingen inte har någon tydlig riktning. Trafikljuset kvarstår som gult, men drar starkt mot rött, då flera faktorer påverkar livsmedelsförsörjningen negativt, där jordbruket redan är extremt sårbart. Flera regioner är hårt drabbade av väpnad konflikt, särskilt i norra Etiopien, där upp till 400 000 personer bedöms leva i svältliknande tillstånd (integrerad fasklassificering / IPC fas 5)⁸⁶. Pga. bristande tillträde till norra Etiopien är siffror på antal människor som lever med akut matosäkerhet inte tillgänglig, men siffror från den Humanitära responsplanen uppskattar att det rör sig om 13,2 miljoner människor.⁸⁷

Regnperioderna deyr/hargeya (oktober till december) var mycket låga med mindre än 55% av genomsnittlig nederbörd i södra och sydvästra regionerna Somali, Oromia och SNNPR⁸⁸, där måttlig till extrem torka drabbar både boskap och skörd⁸⁹. Exempelvis har 220 500 djur dött i de värst drabbade regionerna⁹⁰ och markvegetationen är mellan 25–55 procent lägre än normalt.⁹¹

Vidare påverkar den fortsatta inflationen tillgången till mat avsevärt, särskilt till de allra fattigaste. Även om gräshoppsinvasioner markant minskat, har multiplikatoreffekten av tidigare invasioner i kombination med nuvarande jordbrukssituation, allvarligt påverkat ekonomisk såväl som miljömässig utveckling, och skapar därmed dubbla utmaningar. Både till följd av konflikt och klimatrelaterade händelser är prognosen mycket oroväckande, och förväntas förvärras under 2022.

Förklaringen till att inte ändra trafikljuset till rött, är att jordbruksmark för matproduktion inte drabbats av torka i lika hög utsträckning som betesmark och att skörden varit god, samtidigt som skörden i Tigray varit högre än förväntat. Samtidigt finns det möjligheter genom regeringens plan att tillverka 17 bevattningssystem genom irrigation, kombinerat med en intensifiering av veteproduktion som har påbörjats, samt implementeringen av klusterjordbruk för att effektivisera jordbruket, för att adressera matosäkerheten i Etiopien⁹². Som tidigare nämnts, förväntas dessa projekt ha negativ påverkan på miljö och biodiversitet.

⁸⁴ ILO "Social Dialogue and Worker's rights 2019-23, insatsnr 12454, Klara Dia-nummer UM2019/26148/ADD, Advancing Decent Work and Inclusive Industrialization in Ethiopia Project Code (ETH/17/01/MUL), Preliminary Results 2021

⁸⁵ Guarantee ENAT Bank intervention 54020195 Klara Ref. number UM2016/13130

⁸⁶ Global Humanitarian Overview (GHO) 2022, s. 146

⁸⁷ Humanitarian Response Plan (HRP) 2021.

⁸⁸ Southern Nations, Nationalities, and Peoples' Region

⁸⁹ <https://fews.net/east-africa/ethiopia>, November 2021

⁹⁰ Ethiopia-Alert; Wed, 2021-12-22, Famine Early Warning Systems Network (fews.net).

⁹¹ FAO Drought Assessment Report, December 2021, s. 2.

⁹² Ethiopian Monitor, 21 December 2021

Relevans

Sida bedömer att portföljen är delvis relevant. Portföljens två insatser⁹³ är i linje med strategimålet och är mycket relevanta, men portföljens trafikljus ändras från grönt till gult då den förvärrade kontexten, särskilt i relation till utbredd torka och ökad matosäkerhet, argumenterar för en ökning av riktade insatser som bättre kan svara mot ökade behov, förslagsvis insatser inom ökad motståndskraft mot torka och hållbart jordbruk. Programmet med FN:s Världslivsmedelsprogram (WFP) i Somali- och Gambellaregionerna är inriktat på marknadsdriven naturresursförvaltning och klimatsmart jordbruk, förbättrade försörjningsmöjligheter genom ökad tillgång till finansiella marknader, och en integrerad ansats till god naturresursförvaltning. Under 2021 stöttades 52 000 hushåll, både externflyktingar och värdbefolkning, för stöd med system för tidig varning och katastrofriskhantering, åtgärder för klimatanpassning, och finansiella tjänster som spar- och kreditkassor på bynivå.

Portföljen återspeglar även en samverkan mellan strategiområde 1 och 3 för en ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. Exempelvis inom WFP-programmet så har 28 298 hushåll som är mottagare under det programmet, fått tillgång till försäkring kopplat till deras försörjning inom boskapsskötsel i 11 distrikt/woredas i Somali som återkommande drabbas av torka. Under 2021 triggades försäkringen av torkan, och 1 miljon US dollar betalades ut till runt 27 000 hushåll som stöd för att inte förlora sin boskap och därmed inkomst.⁹⁴

3.4.3 Mål 3.3: Förbättrat affärsklimat för hållbar och inkluderande näringsverksamhet och stärkande av institutioner

Utvecklingstrend

Sida bedömer att utvecklingen inte har någon tydlig riktning. Strategimålet förblir gult av flera skäl. Som utgångsläge rankas Etiopien lågt när det gäller gynnsamt affärsklimat⁹⁵ och i indexet om uppfattningen om korruption⁹⁶. De ekonomiska reformerna som lanserades 2019 försöker förbättra detta, vilket har lett till några resultat även under 2021, konflikten till trots. Reformerna hanterar flaskhalsar i den privata sektorn, samt söker locka till sig ökade utländska direktinvesteringar, vilket gav resultat i ett ökat antal företag som lanserade tjänster, särskilt inom digitaliseringssektorn.⁹⁷ En ny investeringslag har resulterat i ökat samarbete mellan utländska och lokala företag inom logistik- och telekomindustrin. Privatisering av statligt ägda företag sker, om än i något långsammare takt jämfört med tidigare år, till exempel genom att bryta Ethioelekoms monopol och utfärda licenser inom kommunikation.⁹⁸

Trots detta står den privata sektorn inför betydande långsiktiga utmaningar på grund av effekterna av pandemin, kriget i den norra delen av landet, samt att vissa åtgärder under 2021 som nya motstridiga direktiv från Etiopiens centralbank begränsat den privata sektorns manöverutrymme och möjligheter, vilket visar på att ekonomiska reformer kommit i skymundan av kriget. Landets affärsklimat påverkas av ekonomins utmaningar, även om man inte vet i vilken utsträckning än.⁹⁹ En eventuell kommande rehabiliteringsplan efter konflikten förväntas vara kostsam att genomföra och därmed belasta statsbudgeten. Även om Etiopien har fått externa lån godkända, så betalas dessa inte ut i sin helhet i nuläget. Det innebär att den externa skuldbördan minskade med två procent under det första kvartalet av räkenskapsåret 2021/22 jämfört med det belopp som registrerades i

⁹³ WFP insats-nr 11423, Farm Africa insats-nr 10407

⁹⁴ WFP insats no. 11423; "SIDA & DANIDA Start-Concept Note (Clean June 09)", s. 1

⁹⁵ World Bank 2019, Doing Business 2020.

⁹⁶ [CPI 2021: Highlights and insights - News - Transparency.org](https://www.transparency.org/en/cpi/2021)

⁹⁷ [Ethiopia's innovators are trying to find purpose in a time of war — Quartz Africa \(qz.com\)](https://www.quartz.com/africa/ethiopia-innovators-trying-to-find-purpose-in-a-time-of-war/)

⁹⁸ Ethiopia Weekly Economic Update 25 August 2020, Swedish Embassy in Ethiopia pp. 2–3.

⁹⁹ Ethiopia Weekly Economic Update August 25 2020, Swedish Embassy in Ethiopia pp. 2–3.

slutet av juni 2021. Detta är tecken på svårigheter för landet att få lån i nuläget vilket ytterligare skulle kunna minska möjlig finansiering för återuppbyggnad.¹⁰⁰

Relevans

Sida bedömer att portföljen är relevant. Portföljen är grön i linje med strategin och regeringens politik och består av fem initiativ för att förbättra affärsklimatet i Etiopien.¹⁰¹ Dessa uppnår resultat trots utmaningarna med pandemin och de politiska konflikterna. Exempel inkluderar IFC som har hjälpt till att öppna upp ekonomin för deltagande från den privata sektorn genom politiska reformer, modernisering av tjänsteleveranser från myndigheter till företag, samt revidering av landets kommersiella kod efter 62 år. Dessutom, genom att införa lös egendom som säkerhet i lånesystemet (smycken etc), har fler kvinnor ökat sin tillgång till finansiering.¹⁰² I Etiopien ägnar sig privatsektorn och näringslivet traditionellt inte åt fredsbyggande och konfliktlösning, trots att det har direkt bäring på sektorn. Sverige har i samarbete tagit fram ett nytt avtal med en lokal samarbetspartner *Initiative Africa* för ett projekt med målet att engagera den privata sektorn i fredsfrämjande och dialog.¹⁰³ Med tanke på den nuvarande miljön har detta bidrag under året uppnått en ökad medvetenhet och visat upp potentialen att integrera den privata sektorns roll i den övergripande fredsstrukturen.

3.4.4 Mål 3.4: Förbättrad tillgång till social trygghet för människor som lever i fattigdom

Utvecklingstrend

Sida bedömer att utvecklingen inte har någon tydlig riktning. Trenden inom strategiområdet ändrades från grön till gul. Även om systemet är robust och svarar mot de pågående utmaningarna så ökar antalet samhällen som kräver sociala skyddsnät med kontantbetalningar i både stads- och landsbygdsområden. Systemet testas för att ge bättre åtkomst och flexibilitet vilket påverkar andra sociala sektorer. Ett exempel är utbildningssektorn eftersom många av skolorna har använts som tillfälliga skydd för internflyktingar. Både regeringen och givarsamfundet, där Sverige har tagit en aktiv roll, prioriterar detta område alltmer. Ytterligare stöd kan komma krävas eftersom antalet människor som lever i fattigdom i Etiopien förväntas öka; det finns 13,2 miljoner människor som är matosäkra, inklusive 1,2 miljoner barn under 5 år som är allvarligt undernärda. Konflikten i norr har gjort att upp till 7 miljoner människor i Tigray, Amhara och Afar är i behov av mathjälp och annat akut stöd.¹⁰⁴ En annan utmaning är att det nya PSNP V som är det största sociala skyddsprogrammet för närvarande, står inför en enorm finansieringsklyfta som kan förvärra fattigdomssituationen. Dessutom har de humanitära behoven ökat avsevärt på grund av kriget i Tigray och spridningen av konflikten till Amhara- och Afar-regionerna. Rapporter tyder på att omkring 5,8 miljoner människor är internflyktingar från och med 2021.¹⁰⁵

Relevans

Sida bedömer att portföljen är relevant. Portföljen förblir grön med en insats som svarar väl mot det strategiska målet. Även om det bara finns en insats¹⁰⁶ på detta område är den störst när det gäller ekonomiskt belopp och det mest anpassade när det gäller att svara på de många chocker som landet utsatts för under 2021. Sverige har bidragit till att bemöta covid-19, och särskilt förespråkat en utvidgning av programmet i stadsmiljöer som en del av regeringens åtgärdsplan i konflikttrabbade

¹⁰⁰ [Ethiopia's external debt constricts in first Q - Capital Newspaper \(capitalethiopia.com\)](https://www.capitalethiopia.com)

¹⁰¹ IFC insatser 10699, och 51080128 med Klara Dia-nummer UF2014/77709/ADDI, CIPE insats 12860 Klara Dia-nummer UM2017/44556/ADDI; ENAT Bank insats 54020195 Klara Dia-nummer UM2016/13130, Initiative Africa insats 12450, "Making Change Happen – Business for Peace" Klara Dia-nummer UM2018/23874

¹⁰² IFC insatser 10699 och 5108128 med Klaradia nummer UF2014/77709/ADDI, preliminära resultat 2021.

¹⁰³ Initiative Africa insats 12450, Making Change Happen – Business for Peace

¹⁰⁴ [World Food Day | UNICEF Eastern and Southern Africa](https://www.unicef.org/easta/southernafrica)

¹⁰⁵ Humanitära Behovsanalysen - Humanitarian Needs Overview (HNO) 2022

¹⁰⁶ UNICEF, Social Protection Programme, intervention 106989, Klara Ref. number UM2017/25404

områden inklusive Tigray, Amhara och Afar regionerna, för att ta itu med omedelbara behov bland internflyktingar i konfliktdrabbade områden och i stadsmiljöer.^{107 108} Insatsen har varit avgörande för att stödja mer än 150 000 utsatta människor genom kontantstöd under det senaste 18 månaderna för att stävja chocker av pandemin, den utdragna konflikten och internflyktingskrisen 2020/2021.

4 Implikationer

Trots pågående kriser och framförallt pågående krig, som komplicerar genomförandet av strategin, bedömer Sida att de aktuella strategiområdena är fortsatt relevanta, och att anpassningar gjorts inom respektive portfölj som stärkt relevansen. Även om utvecklingstrenden i landet under det gångna året har varit negativ, har biståndet ändå kalibrerats på ett till övervägande del flexibelt sätt och sannolikheten att insatserna når sina mål bedöms som trolig. I detta avseende bedöms samtliga 11 strategimål ha relevanta portföljer.

Den mest framträdande utmaningen för tillfället är kriget i norra Etiopien som har pågått i mer än ett år, utbredda konflikter och polarisering i flera delar av landet, och effekterna av undantagstillståndet som rådde fr o m november 2021, och som fortfarande är i kraft.¹⁰⁹ Konflikten har orsakat omfattande våld och drivit folk på flykt. Det sker allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter och den internationella humanitära rätten. Möjligen finns det en öppning för en politisk lösning, och steg har tagits för att förbereda en nationell dialog, bla genom nominering av kandidater för en nationell fredskommission men det finns en överhängande risk för fortsatt konflikt, samt en försvagad och repressiv stat, med ytterligare restriktioner för mänskliga rättigheter. Detta innebär att rättighetsperspektivet försvagas, eftersom staten då inte kan agera som en fullödig ansvarstagare. Detta skulle samtidigt ha en betydande inverkan på både långsiktigt bistånd och humanitärt bistånd. För att möta denna risk måste den nya bilaterala strategin—2022-2026—ha en inbyggd flexibilitet för att anpassa bistånd i olika scenarier. För tillfället utgår inga medel till statliga aktörer, men om ett sådant samarbete skulle bli aktuellt under nästkommande strategiperiod, måste det nog övervägas.

För att minimera risken att biståndsmedel bidrar till stöd till konflikt är det viktigt att arbeta på ett inkluderande, transparent och konfliktkänsligt sätt. Fredsbyggande bör stärkas så väl som en trippelnexus-ansats.

Andra utmaningar i Etiopien inkluderar naturkatastrofer som gräshoppsinvasioner, översvämningar och torka. Om dessa katastrofer fortsätter att öka finns det ökad risk för konkurrens om naturresurser och även ökad konflikt vilket i sin tur leder människor djupare i fattigdom och riskerar att driva dem på flykt. För att möta denna utmaning bör operationaliseringen av den nya strategin skapa förutsättningar för att bidra till konfliktminskning och ökad motståndskraft mot kriser. Detta kommer att göras genom att stödja hållbara lösningar (Durable Solutions),¹¹⁰ hållbar naturförvaltning, och system för tidig varning av miljö- och klimatrelaterade katastrofer. Ansatser för stärka arbetet med nexus humanitärt-utveckling bör eftersökas, där utvecklingsinsatser riktas så att de på sikt kan lätta de humanitära behoven, förslagsvis insatser inom ökad motståndskraft mot torka och hållbart jordbruk i torkdrabbade områden.

Befolkningstillväxt i kombination med begränsade sysselsättningsmöjligheter, svaga sociala skyddsnät, konflikt, ökat antal internflyktingar, hög livsmedelsosäkerhet, hög inflation och pandemin har lett till en förvärrad socioekonomisk kris i Etiopien. Etiopiens sociala trygghetssystem är centralt

¹⁰⁷ UNICEF, Social Protection Programme, intervention 106989, Klara Ref. number UM2017/25404

¹⁰⁸ <https://www.facebook.com/396658623695970/posts/5263207973707653/>

¹⁰⁹ Se not 3.

¹¹⁰ Durable Solutions Initiative är ett ramverk för hållbara lösningar för framförallt internflyktingar och värdsamhällen, och som lanserades i december 2019, med en holistisk ansats som inkluderar boende, försörjning, utbildning, konfliktkänslighet etc.

för att kunna möta dessa utmaningar för att förbättra försörjningen och därmed dess resiliens, samtidigt som trippelnexus-perspektivet är avgörande, och bör stärkas ytterligare.

Korruptionen är utbredd i Etiopien och kan ha stor inverkan på genomförandet av strategin, särskilt i relation till minskad möjlighet till uppföljning i fält till följd av reserestriktioner pga covid-19 och även ökad osäkerhet/konflikt. Korruptionsrisken bör mötas genom att stärka analysen av korruption som ett hinder för utveckling. Även kontrollmekanismerna mot korruption behöver stärkas. Anti-korruption kommer att integreras i alla stödområden. Det är också viktigt att fortsätta stödja ansvarsskyldighet, transparens, media och det civila samhället inklusive akademien. Media och civilsamhället kan stärkas alltmer för att arbeta mot korruption. Även stöd till rättsliga reformer och en förstärkt anti-korruptionskommission bör fortsätta.

I det fortsatta/kvarvarande strategigenomförandet 2022, kommer följande att prioriteras

- Fortsatt följa och delta i samordning med andra givare och i gemensamt strategiskt påverkansarbete och dialog, inte minst vad gäller ökat humanitärt tillträde i landet.
- Uppföljning och stöd till rekommendationer från den gemensamma utredningen om mänskliga rättighetsövergrepp och brott i Tigray med specifikt fokus på sexuellt våld.
- Fokus på dialogfrågorna kommer vara fred och försoning inom de plattformar som vi stödjer på lokal, regional och nationell nivå med aktörer från olika delar av samhället.
- Mot bakgrund av aktuell kontext i Etiopien samt om en ny strategi dröjer bör ambitionsnivån sänkas något för år 2022, med tanke på förlängning av nuvarande strategi bör fokus vara att upprätthålla de insatser som redan görs.¹¹¹
- Stärkt finansiell kontroll för att försäkra att våra finansiella medel går till det som avtalats
 - Kontinuerlig bedömning av utvecklingen gällande statliga institutioner, deras mandat och agerande, för att avgöra om och hur samverkan med statliga institutioner kan/bör ske, i den aktuella kontexten, samt hur former bör se ut för att bibehålla kontaktytor och dialog med etiopiska staten
- Påbörja förberedelserna för operationaliseringen av den nya bilaterala strategin

¹¹¹ Samrådsmöte om Etiopiens Strategiplan 2022-2024, Ambassaden i Etiopien och Sidas Afrika-avdelning, 3 december 2021.